Makera:

Onko investointien määrät olleet viime vuosina maatalouden kannattavuuskriisin seurauksena normaalia pienempiä eli onko kasaantunutta tarvetta investoinneille?

Onko odotettavissa, että viljelijöiden tilanteen parantumisen myötä investoinnit vilkastuvat?

Tarkistetut Makeran luvut 3. LTAE:n ja budjettia täydentävän esityksen.

Vastauksena kysymyksiin:

Maatalouden rakennekehitys on vuosi vuodelta kiihtynyt ja haluamme vastata kehitykseen tukemalla investointeja. Ilman riittäviä investointeja maatalouden tuotantokapasiteetti alenisi merkittävästi joka vuosi. Maatalouden investointiavustusten rahoitus on kahdesta rahoituslähteestä koostuva kokonaisuus, jonka pohjana on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020. Investointiavustusten kokonaistarpeeksi on arvioitu 95 milj. euroa vuodessa, josta osa myönnetään ja maksetaan maaseutuohjelman osarahoitteista kehyksestä, keskimäärin 55 milj. euroa/v, ja osa kokonaan kansallisena lisärahoituksena maatilatalouden kehittämisrahastosta (Makera), keskimäärin 40 milj. euroa/vuodessa. Ohjelman rahoitusta käytetään kuitenkin etupainotteisesti, jotta ohjelmakauden lopussa pystytään varmistamaan EU-rahoituksen kotiutus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ohjelman toteutuksen alkuvaiheessa suurin osa rahoituskohteista on EU-osarahoitteisia ja loppukautta kohden kohteita siirretään enenevissä määrin Makerasta rahoitettaviksi (v.2018: Makerasta 40 milj. €, v. 2019: 60 milj. € ja v. 2020: 60 milj.€).

Maatalouden investointitukea voidaan hakea jatkuvasti ja päätökset tehdään valintamenettelyyn perustuen neljästi vuodessa. Vuonna 2015 tehtiin 960 myönteistä maatalouden investointiavustuspäätöstä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä vain 47,4 miljoonaa euroa. Osaksi investointiavustuspäätösten vähäinen kysyntä johtui Maaseutuohjelman rahoituskauden vaihtumisesta ja siihen liittyvistä muutoksista sekä markkinatilanteen ja kannattavuuden heikkenemisestä. Maataloudessa on kasaantunutta investointitarvetta monen vuoden ajalta. Vuonna 2016 maatalouden investointitukea haettiin jo vilkkaammin. Myönteisiä investointitukipäätöksiä tehtiin yhteensä noin 1800 kpl, joilla on sidottu investointiavustusvaroja yhteensä noin 86,8 milj. euroa. Vuonna 2017 investointien arvioidaan lisääntyvän noin 10 % verrattuna edelliseen vuoteen. Maatalouden investointien määrän arvioidaan pysyvän samalla tasolla myös vuosina 2018 ja 2019, mikäli maatalouden kannattavuus ei nykyisestään enää heikkene.

Kansallisen lisärahoituksen varmistaminen myös vuoden 2019 jälkeen on ensiarvoisen tärkeää, mikäli maataloustuotannon halutaan pysyvän nykyisellä tasolla. Avustusten rooli on investointien toteutumisen kannalta hyvin keskeisessä asemassa, sillä arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman tukea.

Makeralla arvioidaan olevan käytettävissä vuonna 2017 noin 125 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 arvioidaan olevan käytössä enää 17,4 miljoonaa euroa. Käytettävissä olevien varojen aiempaa arvioitua pienempään määrään on vaikuttanut III lisätalousarviossa Makeraan vuonna 2018 tuloutettavan määrän väheneminen 10 miljoonalla eurolla sekä tarkentuneet laskelmat mm. Makeran lainojen lyhennysten ja korkojen tuloutuksista.

Yhtenä keinona maatalouden investointien edistämisessä käytetään valtion takauksia. Uusia valtiontakauksia myönnettiin Makerasta vuonna 2016 yhteensä 9,5 miljoonan euron lainapääomalle, kun myöntövaltuutta oli yhteensä käytössä 10 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 valtiontakauksia tullaan myöntämään edellisvuotta

enemmän myöntövaltuuden ollessa 14 miljoonaa euroa. Maatalouden investointien valtiontakauksien määrän tarpeen vuonna 2018 arvioidaan olevan 11 - 13 miljoonaa euroa.

Maatilojen maksuvalmiusongelmien helpottamiseksi annettiin marraskuussa 2016 laki maatiloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävästä valtiontakauksesta. Maa- ja metsätalousministeriö selvittää komissiolta, olisiko valtiontukisääntöjen pohjalta hyväksyttävää ottaa käyttöön pysyvä järjestelmä valtiontakausten myöntämiseksi poikkeuksellisista tilanteista johtuvien maatilojen maksuvalmiusongelmien helpottamiseksi. Pysyvän järjestelmän kautta ongelmiin pystyttäisiin reagoimaan nopeasti ja helpottamaan maatilojen maksuvalmiustilannetta akuuteissa kriiseissä.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen riittävyys on varmistettava, jotta kansallisesti rahoitettava osuus maatilojen investointiavustuksissa on turvattu ja jotta valtiontakauksia voidaan myöntää maatalousyrittäjille myös jatkossa.